

Ertuğrul Doğan Erzenđin

**KİRALANANIN SÖZLEŞMENİN
SONA ERMESİNDEN ÖNCE İADESİ
(TBK m. 325)**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	V
KISALTMALAR.....	XIII
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM KİRALANANIN ERKEN İADESİNDEN SORUMLULUĞUN TARİHSEL GELİŞİMİ VE GENEL ÖZELLİKLERİ

I. KİRALANANIN ERKEN İADESİNDEN SORUMLULUĞUN TARİHSEL GELİŞİMİ.....	3
A. Roma Hukuku.....	3
B. 818 Sayılı Mülga Borçlar Kanunu Dönemi.....	4
C. 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu Dönemi	7
1. Genel Olarak	7
2. Türk Borçlar Kanunu m. 325 Hükmünün Hazırlanma Süreci...8	
a. Genel Olarak.....	8
b. Mehaz İsviçre Borçlar Kanunu m. 264 Düzenlemesi.....	8
c. 818 Sayılı Borçlar Kanunu Dönemi Yargıtay İçtihatlarının Etkisi.....	10
3. TBK m. 325 Hükmünün Hibrit Yapısının Değerlendirilmesi..10	
II. KİRALANANIN ERKEN İADESİNİN GENEL ÖZELLİKLERİ	12
A. TBK m. 325 Hükmünün Hukuki Niteliği	12
1. Hükmün Emrediciliği Bakımından	12
2. Kiracıya Sağladığı İmkan Bakımından	19
B. TBK m. 325 Hükmünün Uygulama Alanı	22

1. Kira Sözleşmesinin Türü Bakımından	22
2. Kira Sözleşmesinin Süresi Bakımından.....	23
a. Genel Olarak	23
b. Kira Sözleşmesinin Süresi Bakımından TBK m. 325 Hükmünün İşlevselliğinin ve Etkisinin Değerlendirilmesi	24
aa. Belirli Süreli Kira Sözleşmeleri Açısından Değerlendirme	24
bb. Belirsiz Süreli Kira Sözleşmelerinde Açısından Değerlendirme	26
3. Zaman Bakımından Uygulama Alanı	27
4. Kişi Bakımından Uygulama Alanı.....	30

İKİNCİ BÖLÜM
KİRALANANIN ERKEN İADESİ
İLE SÖZLEŞMENİN SONA
ERDİRİLEBİLMESİNİN ŞARTLARI

I. GEÇERLİ BİR KİRA SÖZLEŞMESİNİN MEVCUDİYETİ	33
II. KİRALANAN SÖZLEŞME SÜRESİNDEN ÖNCE GERİ VERİLMELİ	33
A. Sözleşme Süresine Uyulmaması.....	33
B. KİRALANANIN GERİ VERİLMESİ.....	35
1. Genel Olarak	35
2. Kiralananın Geri Verilmesi İçin Aranılan Şartlar.....	38
a. Kiralanan Tamamen Geri Verilmeli.....	38
aa. Genel Olarak	38
bb. Kiraya Veren Kiralananı Teslim Almadan Kaçınması Halinde.....	40
b. Kiralanan Sözleşmenin Sona Erdirilmesi İradesiyle (Amacıyla) Geri Verilmeli	41
aa. Genel Olarak	41

bb. Aile Konutunda Eşin Rızası Bakımından	
Değerlendirme	43
aaa. Genel Olarak	43
bbb. TBK m. 349'un Uygulama Alanı.....	43
c. Kiralanan Kiracıya İsnat Edilemeyecek ve Objektif Olarak Sözleşmede Kararlaştırılan Kullanım Amacına Uygun Şekilde Kullanılamayacak Hale Gelmesine Yol Açan Sebepler Dolayısıyla İade Edilmemeli	47
d. Kiralananı İade Edecek Kimse Bakımından	47
aa. Birden Fazla Kiracının Mevcut Olması Durumunda ..	48
e. Kiralananın İade Edileceği Kimse Bakımından.....	49
aa. Genel Olarak	49
3. Kiralananın Geri Verilme Tarihi.....	51
a. Geri Verilme Tarihinin Önemi	51
b. Geri Verilme Tarihinin Belirlenmesi	51
4. Kiralananın Geri Verildiğinin İspatı	54
a. İspat Yükü.....	54
b. İspat Şekli.....	55

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KİRALANANIN ERKEN İADESİNİN HÜKÜM VE SONUÇLARI

I. KİRALANANIN ERKEN İADESİNİN KİRA SÖZLEŞMESİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ VE KİRACININ SORUMLULUĞUNUN NİTELİĞİ	57
A. Genel Olarak	57
B. Yargıtay Uygulaması	57
1. 818 Sayılı Borçlar Kanunu Döneminde.....	57
2. 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu Döneminde	58
C. Öğretideki Görüşler	60
1. Kira Sözleşmesinin Erken İade Anında Sona Erdiği Görüşü....	60

a. Görüşün Açıklanması.....	60
b. Görüşün Eleştirisi	61
2. Kira İlişkinin Makul Süre Boyunca Devam Ettiği Görüşü.....	62
a. Görüşün Açıklanması.....	62
b. Görüşün Eleştirisi	63
3. Görüşümüz.....	65
4. Görüşlerin Hukuki Sonuçları	66
II. MAKUL SÜRENİN BELİRLENMESİNDEKİ ESASLAR	67
A. Makul Sürenin Başlangıcı	67
B. Makul Sürenin Belirlenmesinde Yöntem.....	67
1. Soyut Yöntem.....	67
2. Somut Yöntem	68
3. Yöntemlerin TBK m. 325 Açısından Değerlendirilmesi	69
4. Kiralananın Soyut Makul Süre İçerisinde Kiraya Verilmesi Durumunda.....	71
C. Kiralananın Özellikleri.....	72
D. Kiralananın Yeniden Kiraya Verilmesi İçin Gerekli Olan Tamir ve Tadilat Çalışmaları	75
E. Benzer Koşul Kriteri	77
1. Genel Olarak	77
2. Kiralananın Benzer Koşullarla Kiraya Verilebilmesinin Mümkün Olmaması Halinde	79
III. KİRACININ KİRALANANIN ERKEN İADESİNDEN DOĞAN SORUMLULUĞUNUN BELİRLENMESİ	81
A. Kiracının Tazminat Sorumluluğu.....	81
1. Tazminatın Üst Sınırı.....	81
a. Sözleşme Süresi	81
b. Fesih Dönem ve Bildirim Süreleri.....	81
aa. Genel Olarak	81
bb. Taraflarca Olağan Fesih Dönem ve Bildirim Sürelerinin Kararlaştırılmış Olması Durumunda	84

2.	Kiralananın Erken İade Edileceğinin Kiracı Tarafından Önceden Bildirilmesinin Değerlendirilmesi	84
3.	Tazmin Edilecek Zararlar	86
a.	Mahrum Kalınan Kira bedelleri ve Yan Giderler	86
b.	Kira Bedeli Farkı	86
c.	Sözleşmeye Uygun ve Özenle Kullanma Borcuna Aykırlık	90
d.	Yeniden Kiraya Verme Giderleri	92
e.	Kiralananın Yapılan Masraflar	93
4.	Kiracının Tazminat Borcundan Mahsup	95
a.	Kiraya Veren Yapmaktan Kurtulduğu Giderlerden Mahsup	95
b.	Kiraya Veren Kiralananı Başka Bir Biçimde Kullanmakla Elde Ettiği Yararların Mahsubu	96
c.	Kiraya Veren Elde Etmekten Kasten Kaçtığı Yararların Mahsubu	99
B.	Kusur Bakımından Değerlendirme	101
IV.	KİRACININ MAKUL SÜRE İLE SORUMLULUKTAN KURTULMA İMKANI: YENİ KİRACI İKAMESİ	102
A.	Genel Olarak	102
B.	Şartları	103
1.	Makul Sürenin Geçmemiş Olması	103
2.	Yeni Kiracıda Bulunması Gereken Şartlar	103
a.	Yeni Kiracının Kiraya Veren Tarafından Kabul Edilmesinin Beklenebilir Olması	103
aa.	Genel Olarak	103
bb.	İspatı	107
b.	Yeni Kiracının Kira İlişkisini Devralmaya Hazır Olması .	107
C.	Yeni Kiracı Önerilmesinin Hukuki Sonuçları	109
1.	Kiraya Veren Düşünme Süresi	109
2.	Kiraya Veren Yeni Kiracıyı Kabul Etmesinin Hukuki Sonuçları	110

3. Kiraya Verenin Yeni Kiracıyı Kabul Etmemesinin Hukuki Sonuçları	112
SONUÇ	115
KAYNAKÇA.....	123